

CHARTER

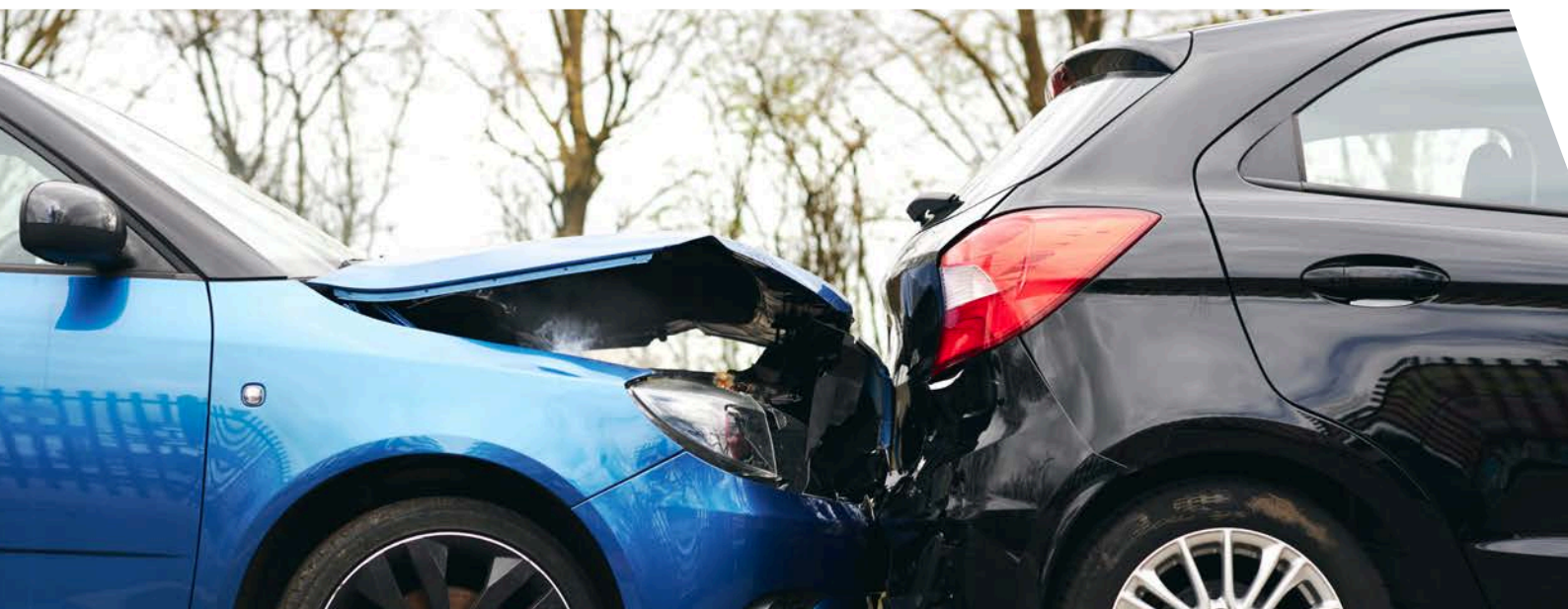
Of Road Traffic Victims Rights

Eesti versioon

I. Sissejuhatus

1. Käesolev harta on ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE sekretariaat), Euroopa Liiklusseaduse Instituudi (IETL) ja Büroode Nõukogu (COB) ühine algatus.
2. Kannatanu õiguste määratlemine eeldab head koostööd kannatanu ja ettevõtte vahel, kes vastutab kannatanule hüvitamise eest. Selline koostöö põhineb kõigi osapoolte heal usul ja koostööl. Mis tahes pettuslik kavatsus ja/või käitumine kahjustab osapoolte vahelist head suhet.
3. Loodetakse, et käesolevas hartas soovitatud põhimõtteid rakendatakse nii riigisiseste kui ka piiriüleste liiklusõnnetuste korral. See harta – mida peetakse esimeseks omataoliseks – on mõeldud teadvustamaks liiklusõnnetuste kannatanute õigusi ning pakkuma üldist raamistikku õigeaegseks ja läbipaistvaks kahjunõuete käsitlemiseks.
4. Harta ei ole mõeldud kehtestama õigusnorme. See ei mõjuta siseriiklikke ega rahvusvahelisi õigusakte. Harta on mõeldud käitumisjuhendina kõigile, kes on seotud liiklusõnnetuste kannatanutele hüvitiste maksmisega. Sageli käsitletakse nõuet juriidiliselt korrektset, kuid hüvitise määramise viisis võib esineda küsitavusi. Seda tuleks vältida kõigi osapoolte korrektse ja lugupidava käitumisega.

II. Põhimõtted

5. **Põhimõte 1:** Liiklusõnnetuse kannatanu võib olla iga füüsiline või juriidiline isik, kes saab asja või mittevaramist kahju ja/või kehavigastusi, mis on tekitatud mootorsõiduki kasutamisest teeliikluses.
6. Kannatanul peab olema õigus saada hüvitist juhul, kui kahju või vigastus on põhjustatud isiku või isikute poolt, kes rikkusid õnnetuse toimumise ajal kehtinud liiklusreegleid. Ideaalis peaks hüvitise saamise õigus hõlmama ka kahju, mis ei tulene juhi hooletusest või süüst, vaid üksnes sõiduki liikluses kasutamisest.
7. Kannatanu võib kaotada õiguse hüvitisele osaliselt või täielikult omaenda süü või vastutuse tõttu.
8. **Põhimõte 2:** Kannatanul peaks olema võimalik esitada nõue mitte ainult liiklusreegleid rikkunud isiku vastu või – kui vastutus põhineb mootorsõiduki kasutamise riskil – sõiduki valdaja vastu. Kui seadusega on loodud organisatsioon (“hüvitaja”), kelle ülesanne on hüvitada mootorsõiduki kasutamisest teeliikluses tekkinud kahju täielikult või osaliselt, peab kannatanul olema võimalik vastavalt kohaldatavale õigusele esitada nõue ka sellele organisatsioonile.
9. **Põhimõte 3:** Kannatanule tuleb anda seaduses sätestatud maksimaalne tähtaeg nõude ja sellega seotud tõendite esitamiseks.

II. Põhimõtted

10. **Põhimõte 4:** Kannatanu nõuet tuleb käsitleda proaktiivselt, hoolsalt ja lugupidavalt. Kannatanu peab saama mõistliku aja jooksul teavet nõude menetlemise protsessi ja käsitlevate isikute kohta.
11. **Põhimõte 5:** Kannatanut ja/või tema nõuetekohaselt määratud esindajaid tuleb kohelda aususe, väärkuse, lugupidamise ja empaatiaga, arvestades kannatanu olukorda pärast liiklusõnnetust ning austades samal ajal hüvitaja või kahju tekitaja õigusi.
12. Kannatanu peab saama põhjendatud vastuse nõude täieliku või osalise rahuldamise või keeldumise kohta.
13. **Põhimõte 6:** Kannatanule tuleb nõude menetlemise käigus anda võimalus ja õigus olla ära kuulatud. Hüvitaja peab esitama põhjendatud vastuse mõistliku aja jooksul, selgitades eelkõige osalise või täieliku keeldumise põhjuseid.
14. **Põhimõte 7:** Kui vastutus on kindlaks tehtud, kuid hüvitise lõplik suurus ei ole veel määratud, peaks kannatanu saama hüvitajalt ettemakseid ja/või ajutisi makseid. Need maksed peaksid ideaalis katma juba tekkinud asjakahju või vigastustest tuleneva kahju, mida ükski teine isik ei ole hüvitanud.
15. **Põhimõte 8:** Kannatanule tuleb anda mõistlik mõtlemisaeg enne nõude lahendamise ettepaneku vastuvõtmist või tagasilükkamist, mille jooksul ta võib otsustamiseks otsida sõltumatut professionaalset abi.
16. Kannatanu õigusi ei tohi kahjustada ilmselgelt ebaõige või ebapiisava hüvitisega. Kui kannatanul on õigus hüvitisele, tuleb see vastavalt kohaldatavale õigusele maksta õigeaegselt ja täies ulatuses.
17. **Põhimõte 9:** Kannatanu õigust hüvitisele ei tohiks mõjutada lepingulised sätted juhi, sõiduki valdaja või muu kahju tekitaja ning nende kindlustusandja vahel, mis võivad vähendada kindlustusandja kohustusi kindlustusvõtja ees.
18. **Põhimõte 10:** Kannatanul peab olema õigus pöörduda kohtu või muu sõltumatu vaidlusi lahendava organisatsiooni poole, et saada sõltumatu hinnangut oma õigustele lähtudes kohaldatavast seadusest.

Hartas kirjeldatud kannatanute õigused eeldavad kannatanu ausat ja mittepetlikku kavatsust ning käitumist. Need ei kehti juhul, kui on võimalik kindlaks teha, et ohver ei ole tegutsenud heas usus. Võimaluse piires (ja arvestades kannatanu vigastusi) peab kannatanu näitama koostöövalmidust ja mõistlikku suhtumist nõude menetlemise protsessis.

III. Lõppsõna

19. ÜRO on aastakümneid püüdnud vähendada liiklusõnnetuste arvu kogu maailmas. Siiski ei ole ainuüksi ennetavad liiklusohutusmeetmed suutnud ära hoida maailmas enam kui miljonit liiklusõnnetust aastas.

20. UNECE sekretariaat, IETL ja COB soovivad parandada õnnetusejärgset kannatanute või surma korral nende perekondade olukorda, leevendades kahju ja valu, mida nad on kogenud, rakendades käesolevas hartas sätestatud kümmet põhimõtet.

21. Ülaltoodud põhimõtted ei ole ammendavaks käitumisjuhendiks, vaid üleskutse pakkuda liiklusõnnetuste kannatanutele parimat võimalikku abi ning anda neile – või surma korral nende ülalpeetavatele – kiiresti ja õiglaselt seda, mida nad vääriavad: väärikas ja lugupidav suhtumine ning õiglane hüvitamise menetlus. Eesmärgiks peaks olema õiglane ja igati asjakohane hüvitis, mis pakub leevendust kannatanule või tema lähedastele.